

ADATOK NYUGAT-DUNÁNTÚL ZUZMÓFLÓRAJÁHOZ

KISZELY GYÖRGYNE

Tanárképző Főiskola Növénytani Tanszéke, Eger

Jelen dolgozatban a területen folytatott több éves gyűjtésem eredményeinek egy részét szeretném közreadni. Feldolgoztam Károlyi Árpád, dr. Pócs Tamás tanszékvezető és Suba János adjunktus gyűjtéséből származó anyagot is. Ezen adatok után K, P, ill. S rövidítés áll.

Külön köszönettel tartozom Fóris Ferenc tanár úrnak, ki határozásaim eredményeit volt szíves revideálni.

A következő területekről származik az általam meghatározott anyag.

1. **Vendvidék** (rövidítése: **V**) Nyugat-Dunántúl Szentgotthárdtól Ny-ra eső része, mely már a Keletalpesi Flóratartományhoz (*Noricum*) tartozik, annak stájer flórajárásába (*Stiriacum*).

A területen az erdei fenyvesek mellett hűvös, É-ra néző völgyekben természetes lúcfenyvesek is vannak, s ez jelentős a zuzmóflóra összetétele szempontjából. Itt több olyan zuzmófaj él, amely Magyarország más területein igen ritka, vagy nem fordul elő (pl. *Cladonia papillaria*).

2. **Őrség** (rövidítése: **Ő**) még a Pannoniai Flóratartományba tartozik (*Castriferreicum* flórajárás), azonban már erősen érződik az Alpok klimatikus hatása, melynek eredményeképpen több montán, vagy É-i elterjedésű zuzmófaj él a tájat uraló acidofil erdei fenyvesekben, csarabosokban, nyíresekben.

3. **Vasi-Hegyhát** (rövidítése: **V-H**) a *Castriferreicum* flórajáráshoz tartozik, tölgyesekkel és nyíres fenyvőkkel borított terület, ahol már az északi és montán zuzmófajok hiányzanak.

4. **Zalai-Dombvidék** (rövidítése: **Z**), az Illyr flóratartomány *Saladiense* flórajárása. A zalai anyag elsősorban a terület D-i részéről származik. A kisszámú anyagban a tájat uraló lombdők zuzmóflórája nincs képviselve.

A következő enumeráció tartalmazza határozásaim eredményeit: (Vastagbetűs szedés emeli ki azokat a fajokat, amelyek a kérdéses területre nézve újak. Valamennyi faj 100–300 m tengerszint feletti magasságú lelőhelyről való.)

1. ábra

Cladonia cariosa (Ach.) Spreng. var. *squamulosa* (Müll. Arg.) Vain
(Órtilos, nagyítás 1,3x)

1. *Arthonia radiata* (Pers.) Th. Fr. v. *opegraphina* Ach. — V: Szakonyfalu közelében a Szakonyfalvi patak völgyében bükkfa kérgén.
2. *Opegrapha atra* Pers. — V: Szakonyfalu és Kétvölgy között a Szakonyfalvi patak völgyében gyertyánfa kérgén.
— var. *stenocarpus* Ach. ugyanott bükkfa kérgén.
3. *Graphis scripta* (L.) Ach. var. *tenerrima* Ach. — V: Szakonyfalu és Kétvölgy között a Szakonyfalvi patak völgyében; — Felsőszőlnök mellett a Lujza-hegy É-i lábánál gyertyánkérgén.
4. *Peltigera canina* (L.) Willd. — V: Felsőszőlnöktől É-ra a Lujza-hegy lábánál mohán, fa tövében.
5. *Baeomyces roseus* Pers. — V: Szakonyfalutól D-re Kétvölgynél a Szakonyfalvi patak völgyének felső részén út mellett.
6. *Cladonia rangiferina* (L.) Web. f. *tenuior* Del. — Ó: Szócétől É-ra a Sólíktói fenyves szélén.
7. *Cladonia mitis* Sandst. — Z: Tilosi erdőben. (K)
8. *Cladonia papillaria* (Erh.) Hffm. f. *molariformis* (Hffm.) m. *symphycharpa* Schaer. — V: Kétvölgytől É-ra Szakonyfalvi patak és a Cselin patak között erdei fenyves kisavanyodó talaján út mellett. (L. 6. ábra.)
9. *Cladonia Floerkeana* (Fr.) Sommf. var. *carcata* (Ach) Nyl. f. *squamosissima* Th. Fr. — V: Szakonyfalu és Kétvölgy között út mellett.

10. *Cladonia macilenta* (Hffm.) Nyl. var. *squamigera* Wain. — **Z**: Tilosi erdő. 200 m, K.
 — f. *palmata* Harm. — **V**: Szakonyfalvi patak és Cselin-patak között Kétvölgytől É-ra fenyőkérgén.
11. *Cladonia digitata* Schaer. var. *monstrosa* (Ach.) Wain. — **Z**: Szentgyörgyvölgytől É-ra lapos háton fenyő kérgén. (P)
12. *Cladonia uncialis* (L.) Hffm. f. *setigers* Anders. — **Ö**: Gödörházától ÉK-re kisavanyodó talajfelszínen. (P)
13. *Cladonia furcata* (Hds.) Schrad. var. *pinnata* (Flk.) Wain. — **Ö**: Métnék-pusztától Ny-ra dombháton. (S)
 — var. *pinnata* (Flk.) Wain. f. *foliolosa* Del. — **V**: Szakonyfalutól D-re erdei fenyvesben út mentén.
 — var. *racemosa* (Hffm.) Flk. f. *furcata-subulata* Hffm. ugyanott.
 — var. *racemosa* (Hffm.) Flk. f. *fissa* Flk. — **Z**: Tilosi erdőben talajon. (K)
14. *Cladonia rangiformis* Hffm. var. *pungens* (Ach.) Wain. — **Ö**: Gödörházától ÉK-re kisavanyodó talajfelszínen. (P)

2. ábra
Cladonia squamosa (Scop.) Hffm. var. *denticollis* (Hoffm.) Flk.
 (Szakonyfalu, nagyítás 1,3x)

3. ábra

Cladonia verticillata Hffm. var. *evoluta* Th. Fr. f. *prolifera* Rabh.
(Szakonyfalu, nagyítás 1,5x)

15. *Cladonia squamosa* (Scop.) Hffm. var. *denticollis* (Hffm.) Flk.
— V: Szakonyfalutól D-re a Szakonyfalvi patak völgyének oldalában
mohák között. (L. 2. ábra.)

— f. *frondosa* Del. ugyanott.

16. *Cladonia cenotea* (Ach.) Schaer. var. *crossota* (Ach.) Nyl. f.
squamosa Harm. — Ő: Szócétől É-ra fenyvesben korhadó fa tönkjén.

17. *Cladonia glauca* Flk. — V: Szakonyfalutól D-re a Szakonyfalvi
patak völgyének felső részén út mellett.

18. *Cladonia cariosa* (Ach.) Spreng. var. *squamulosa* (Müll. Arg.)
Wain. — Z: Tilosi erdő. (200 m) (K) (L. 1. ábra.)

19. *Cladonia gracilis* (L.) Willd. var. *dilatata* (Hffm.) Wain. f. *poly-*
dactyla Wallr. — Z: Tilosi erdőben. (200 m) (K)

— f. *hybrida* Flk. — V: Kétvölgytől É-ra Szakonyfalvi patak és
Cselin patak között út mentén.

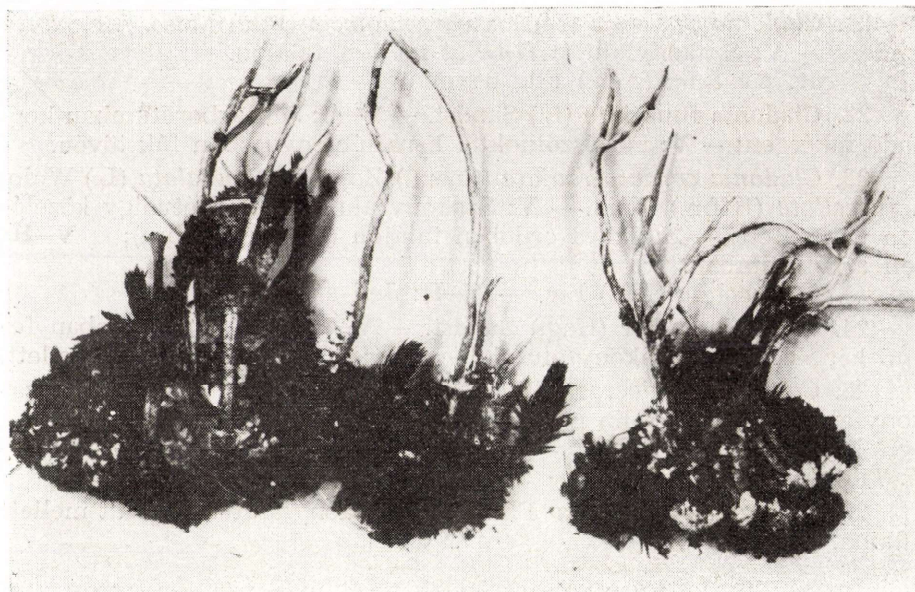
20. *Cladonia verticillata* Hffm. var. *evoluta* Th. Fr. f. *prolifera*
Rabh. — Ő: Szócétől É-ra a Sólíktói fenyves szélén. (L. 3. ábra.)

— var. *evoluta* Th. Fr. — V: Szakonyfalutól D-re a Szakonyfalvi
patak völgyének felső részén út mellett. (L. 4. ábra.)

21. *Cladonia pyxidata* (L.) Fr. var. *neglecta* (Flk.) Mass. f. *expansa* Anders. — **V**: Szakonyfalutól D-re út mellett talajon.
— var. *pocillum* (Ach.) Flk. ugyanott.
22. *Cladonia fimbriata* (L.) Sandst. — **V-H**: Jeli arboretumban korhadó fakérgén; — **V**: Felsőszölnöktől É-ra lúcfenyvesben fák tövén.
23. *Cladonia cornuto-radiata* (Coem.) Zopf. var. *subalata* (L.) Wain. f. *furcellata* (Hffm.) Wain. — **V**: Szakonyfalutól D-re Kétvölgy közelében út mellett; — **Z**: Tilosi erdőben talajon (K); (L. 5. ábra); — **V-H**: Jeli arboretumban.
— f. *capreolata* (Flk.) Fw. — **V-H**: Jeli arboretum.
24. *Cladonia major* (Hag.) Sandst. — **V-H**: Jeli arboretumban fenyő kérgén. — **V**: Szakonyfalutól D-re Kétvölgy közelében út mellett.
25. *Cladonia coniocraea* (Flk.) Wain. f. *ceratodes* Flk. — **V**: Szakonyfalvi patak és Cselin patak között Kétvölgytől É-ra erdei fenyvesben korhadó fán; — **V-H**: Jeli arboretumban korhadó fa kérgén; — **Z**: Tilosi erdőben. (K)
26. *Cladonia ochrochlora* Flk. — **V**: Szakonyfalutól D-re út mellett talajon. (S)

4. ábra
Cladonia verticillata Hffm. var. *evoluta* Th. Fr.
(Szakonyfalu, nagyítás 1,3x)

5. ábra
Cladonia cornuto-radiata (Coem.) Zopf. var. *subulata* (L.) Vain. f. *furcellata* (Hffm.) Vain.
 (Órtilos, nagyítás 1,3x)

27. *Cladonia foliacea* (Huds.) Schaer. var. *alcicornis* (Lght.) Schaer.
 — Z: Tilosi erdőben homokos talajon. (K)

28. *Parmelia physodes* (L.) Ach. — Z: Métnék-pusztától ÉNy-ra dombháton fenyő kérgén; Murarátkától É-ra kb. 5 km-re nádfedélen. (S)

— f. *vittatoides* Mereschk. — V-H: Jeli arboretumban fenyő kérgén.

29. *Parmelia vittata* Ach. — V: Szakonyfalu közelében a patak völgyében fenyő kérgén.

30. *Parmelia sulcata* Taylor. — V: Szakonyfalu alatt a patak völgyében fenyőn.

— var. *discreta* (Oliv.) Hillm. — V-H: Jeli arboretumban fakérgén.

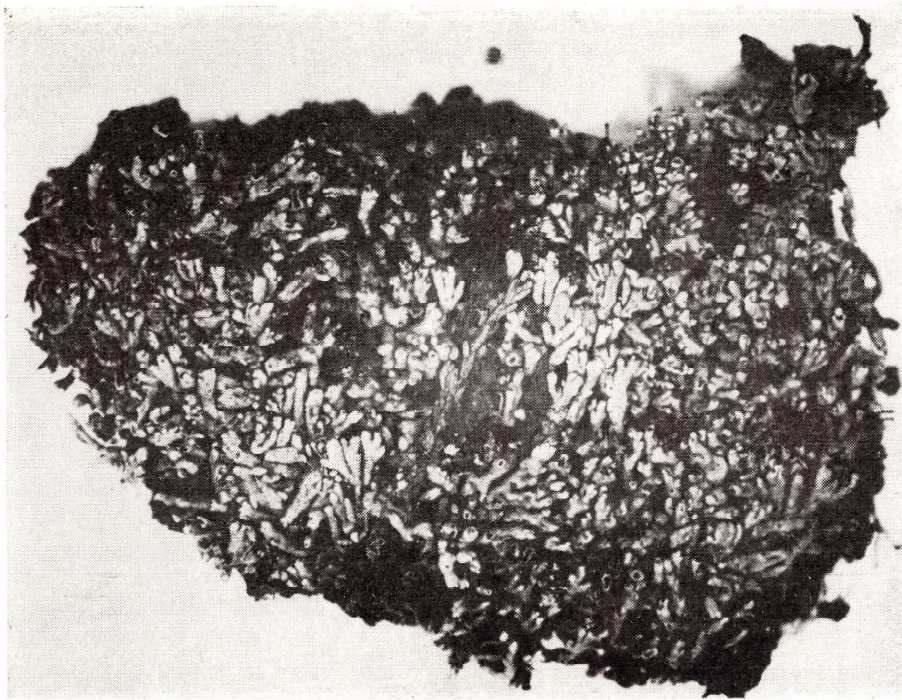
31. *Parmelia caperata* (L.) Ach.) f. *subglauca* Harm. — V: Szakonyfalu közelében a patak völgyében fenyő kérgén.

32. *Parmelia pinastri* (Scop.) Ach. — Z: Métnék-pusztától Ny-ra fenyőkérgén. (S.)

33. *Evernie prunastri* (L.) Ach. — Z: Murarátkától É-ra nádfedélen.

— f. *sorediifera* Ach. (P) — V-H: Jeli arboretumban nyírfán.

34. *Evernia furfuracea* (L.) Ach. var. *candidula* (Ach.) Th. Fr. — f. *ericetorum* Fr.; — f. *scobicina* Ach. — V-H: Jeli arboretumban nyírfán.

6. ábra
Cladonia papillaria (Ehrh.) Hffm. f. *molariformis* (Hffm.) Schaer.
m. *symphycarpa* Schaer.
(Szakonyfalu, nagyítás 2x)

35. *Alectoria jubata* (L.) Nyl. — V-H: Jeli arboretumban nyírfán.
36. *Usnea comosa* Roehl. — V-H: Jeli arboretumban nyírfán.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- Anders, J. (1928): Die Strauch- und Laubflechten Mitteleuropas; 217. pp. Jena.
Lindau, G. (1913): Die Flechten; 250. pp. Berlin.
Keissler, K. (1958—60): Usneaceae in Rabenhorst's Kryptogamen-Flora IX.
5/4 Leipzig; 755. pp.
Versegly, K. (1965): Adatok a Praenoricum zuzmóflórájához. — Vas m. Múz.
Évk.